

Л.В. Кузьменко, к.т.н., доцент НТУ «ХП»,

Д.Ю. Федорова, магістрант НТУ «ХП»

ВАЖЛИВІСТЬ УДОСКОНАЛЕННЯ ПІДХОДУ ДО ОЦІНЮВАННЯ ВИКОРИСТАННЯ ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ ВИРОБНИЦТВА

В умовах переходу до ринкової економіки особливого значення набуває проблема підвищення ефективності використання основних засобів, вирішення якої дозволяє знизити витрати виробництва, збільшити продуктивність праці та забезпечити конкурентоспроможність продукції вітчизняного виробництва.

Однією із складових цієї проблеми є організація обліку. Як відмічено в роботі [1] «...вміла організація обліку нерідко перетворюється на визначальний фактор ефективного використання основних засобів, а ступінь раціональності облікового процесу набуває першочергового значення у контексті забезпечення успішного розвитку підприємства».

Серед проблем обліку основних засобів перш за все звертає увагу на себе питання оцінювання ефективності використання основних засобів [2]. Обумовлено це тим, що без вирішення цього питання гальмується подальший розвиток обліку та управління основними засобами підприємства.

Як відомо [3], узагальнюючими показниками використання основних фондів є: фондівіддача, фондомісткість та фондорентабельність. Розглянемо

більш детально показник фондівддачі:

$$\Phi_{\text{г}} = \text{Обсяг випуску продукції} / \text{Основні фонди} \quad (1)$$

Такий традиційний підхід не відображає фактичний вклад основних засобів у виробництво, тому що формула (1) не показує долю живої праці на підприємстві. В окремих випадках, в залежності від впливу ряду факторів (структура собівартості, ступінь кооперації, тип та організація виробництва тощо) ця доля може бути мізерною. Такою ж може бути і фактична фондівддача (ефективність використання) основних засобів. Але цього не показує формула (1).

Отже при традиційному підході не враховується належним чином взаємозв'язок між станом основних засобів та ефективністю їх використання. А це не тільки негативно впливає на ефективність управління основними засобами, зокрема, та виробництвом, в цілому, але й не стимулює подальший розвиток методів та інструментів обліку стану, руху та відтворення основних засобів.

Удосконалення підходу до оцінювання використання основних засобів дозволить вирішити комплекс питань, що в значній мірі визначають як подальший розвиток обліку, так і розвиток виробництва, а саме:

1. детальніше виявити вплив стану та руху основних засобів на ефективність виробництва;
2. удосконалити облік використання та планування розвитку (відтворення) основних засобів;
3. стимулювати підвищення ефективності використання основних засобів;
4. виявити напрямки зростання ефективності виробництва.

Крім того, реалізація такого підходу через врахування долі живої праці дозволить не тільки точніше відтворити роль основних засобів на конкретному підприємстві, але й глибше зрозуміти їх значення у суспільному виробництві. А це в свою чергу дає змогу детальніше вивчити зв'язок між

відтворенням основних засобів та ефективністю суспільного виробництва.

Якщо не змінювати підходу до оцінювання використання основних засобів, то підприємство як і раніше не матиме стимулу удосконалювати основні засоби, а це негативно впливатиме на розвиток виробництва.

Список літератури: 1. Р.Е.Островерха, Шляхи удосконалення організації обліку основних засобів, Науковий вісник Національного університету ДПС України (економіка, право), 4(47), 2009. 133с. 2. Л.В.Кузьменко, Ю.В.Гетьман. Можливості поліпшення оцінювання використання основних засобів підприємства. Збірник наукових праць. Тематичний випуск: Актуальні проблеми розвитку українського суспільства. - Харків: НТУ«ХП», 2011. №55. 142с. 3. Економіка підприємств: підручник/Ф.В.Горбонос Г. В. Черевко, Н. Ф. Павленчик, А. О. Павленчик. – К. : Знання, 2010. - 463с.